

NOVIČE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči.

Na svitlobo dane od krajske kmetijske družbe.

V red devane od *Dr. Janeza Bleiweisa.*

Tečaj VII.

V sredo 10. prosenca (januarija) 1849.

List 2.

Poserčenje. *)

Kaj bi glave si lomili
Čez nadloge, revni čas?
Kaj potvarjeni hodili,
Kér veselje kliče nas!

Sonce v paradži s'jalo
Alj je lepši kakor nam?
Alj svetlôbo vekši dalo,
Kader živel je Adam?

Gojzdi se še zelenijo,
Cvêt pernese svoj pomlad,
Tice v petji veselijo,
Léto, jesen da svoj sad.

Hladna tudi je še senca,
Spanja nam šumi potok,
Veseluje vse Slovenca,
Dober kruh jé 's pridnih rok.

Ino vino vselej rasti,
Zderža svojo staro moč:
Ljudém k pridu, Bogu k časti
Vzeme hudo žalost proč.

Ino še mogočne strune
Glas prijetni vabi nas,
Kaže sonca, kaže lune
Luč lepih deklic obraz.

Lepo je na svétu biti,
Predpokušenje nebes!
Vsaki zna se veseliti,
Alj ni kisel, alj pa lis. **)

Matija Šnajder.

Kmetijska šola za mlade in stare.

Predgovor.

Lani smo začeli v Novicah kmetijsko šolo — pa prekucije naših dežel so nam prinesle toliko imenitnih prigodb, de nam skorej ni nič prostora ostajalo za kmetijsko šolo. Tudi je bila glava vsaciga človeka z drugimi rečmi tako napoljena, de nobeden ni kej maral za sejanje in oranje — vsak je le po drugih novicah prašal.

*) Iz petih bukvic »Krajske Čbelice«, ktere je za slovensino mnogo zasluženi gosp. Mihael Kastelic ravno zdey na svitlo dal. »Čbelica« je budila že pred 14. léti pevski duh po Slovenskim; več lét je bila ona sama, ki je pričala, de Slovenci popolnoma ne spé. Čeravno je dobila »Čbelica« zdey več mlajših tovaršic, bojo vender Slovenci tudi novi zvezek stare prijateljice z veseljem sprejeli.

**) Po Silsko — len.

Vredništvo.

In ravno tudi za kmetijstvo so se takó imenitne reči godile, de smo imeli že od teh dovolj pripovedovati.

Ne moremo sicer réči, de bo Novicam létašnje léto novic manjkalo v eni in drugi reči — vender se bo počasi, kakor želimo, svét umiril, mi bomo dobili kmalo stanovitne nove postave, tedej bo prišel čas za poduk v kmetijstvu in rokodelstvu.

S tem zaupanjem začémo že danes kmetijsko šolo, ktera se je mesca sušca lani posušila. Začeli jo bomo z nekterimi poglavitnimi vodili (regelcami), po kterih se ima umen kmetovavec pri obdelovanji poljá ravnati.

Splošne vodila.

1. Nikdar nej se za stanovitno ne vpelje v kmetijstvo kak sad ali žito, ki ga ni skušnja poterčila, de mu kraj in zemlja tékne. Ni vsaka reč za vsak kraj, za vsako zemljo. Vsak kmetovavec mora tedej poznati lastnost svojiga kraja in lastnost svojiga poljá. Kakor čevljar usnje, tkavec préjo, kovač železo poznati mora, tako mora kmetovavec poznati zemljo in vsak kos svoje kmetije, jo po njeni lastnosti obdelovati in s pripravnim zernam obsejati. Nimamo in jih mende tudi ne bomo dobili boljši slovenskih bukev, kakor je »kmetijska kemija« gosp. fajmoštra Vertovca, s ktero so si ta slavni mož neumerjoče imé pridobili, dokler bo svét stal. Te bukve so za vsaciga slovenskiga kmeta takó imenitne, de clo nobena hiša bi ne smela brez njih biti, ktera hoče svoje kmetijstvo na višji stopnjo povzdigniti in si dohodke pomnožiti. *) — Če pa pravimo, de nej se nov sad prenaqlama ne vpelje v kmetijstvo, nočemo réči, de bi po malim ne sméli skušnje z novimi sadeži delati, marvec je potreba, de se ne deržimo terdovratno stariga v orodji kmetijskim, pa tudi v sadežih novih. Le vedno stariga kopita se deržati, se pravi zaostajati za novimi časi, ki imajo svoje znajdbe, svoje prednosti.

2. V deželah, kjer zima 5 do 6 mescov terpi, ni varno za navadno ozimine (Wintergetreide) sejati.

3. Večkratno premenjenje semena, in posebno iz tacih krajev, kjer je znano, de se ta ali uni sadež posebno dobro obnaša, je nar veči pripomoček, pridelk pomnožiti.

4. Tudi domače seme naj se vselej vzame iz nar lepšiga pridelka; seme nejbo popolnoma zrélo in nej se nikdar v tistim létu ne seje, v kterim se je pridelalo.

5. Pred ko se da spomladi posetev opraviti, to-

*) Kmetijska kemija, to je, natorne postave in kemijske resnice, obrnjene na človeško in živalsko življenje, na kmetijstvo in njegove pridelke, veljá 45 kraje. in se dobí pri gosp. Blazniku v Ljubljani. Kér teh bukev ni veliko več dobiti, nej se naglo oglasi, kdor jih imeti želí. Vredništvo.